

DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN

DONOSTIARRA
2040

TOP
ERA

01 /

**SEGURTASUNA, BIZIKIDETZA
ETA GIZARTE-KOHESIOA**
1. SAIOAREN LABURPENA

Edukiak

1.Saioaren testuingurua.....	4
2.Eremuaren definizioa: Segurtasuna, Bizikidetza eta Gizarte-kohesioa	5
3.Etorkizunerako esparru-baldintzak: Hasierako diagnostikoa	6
4.Parte-hartzaileek diagnostikoari egindako ekarpenak	
Funtsezko ideiak eta etorkizuneko erronkak	14
5.Ondorioak, eztabaidarekin jarraitzeko	17

Saioaren testuingurua

Helburua

Abiapuntuko diagnostiko bat adostea, eremuaren analisi sistemikoan oinarritua, eta ondorengo lana egituratuko duten funtsezko elementuak eta gai estrategikoak identifikatzea.

Saioaren datuak

Lekua eta eguna:

Donostiako Udala
2026ko ekainaren 29a

Saioaren iraupena:

3 ordu
(16:00 – 19:00)

Parte-hartzaile kopurua:

19

Emakumeak: 9

Gizonak: 10

Eremuaren definizioa:

Segurtasuna, Bizikidetza eta Gizarte-kohesioa

Bizi-kalitatea, halaber, konfiantza, elkarrekiko errespetua eta askotariko gizarte batean elkarrekin bizitzeko gaitasunean oinarritzen da. Esparru honek gizarte-kohesioa indartzeko eta pertsona guztiek beren bizi-proiektua lasaitasunez eta segurtasunez garatu ahal izateko inguruneak sortzeko moduari buruz hausnartzera gonbidatzen gaitu.

Elkarrizketak honako gai hauek jorratuko ditu: bizikidetzarekin, integrazioarekin, gatazken prebentzioarekin eta konfiantza eta kide partekatuen sentimenduan oinarritutako komunitate bat eraikitzearekin lotutako erronkak.

Abiapuntua

Bizikidetza eta elkarrekiko errespetua
Gizarte-kohesioa
Aniztasuna eta integrazioa
Gatazken prebentzioa
Segurtasuna eta segurtasun-pertzepzioa
Komunitatea eta konfiantza

Etorkizunerako esparru-baldintzak: Hasierako diagnostikoa

Donostiako Udaleko Udaltzaingoaren Zuzendaritzak, Donostiako Udaleko Prebentzio, Suhiltzaile eta Salbamendu Zuzendaritzak eta Jone Unanue, jurista adituak, parte hartu dute hasierako diagnostiko hau egiten.

Informazio zehatzagoa nahi izanez gero, kontsultatu hasierako txostena, www.donostia.eus/donostiarr2040 webgunean eskuragarri.

Segurtasunaren ikuspegi integrala

Hiri bateko segurtasuna ikuspegi integral batetik ulertu behar da, Udaltzaingoaren jarduna ez ezik, prebentzioa, bizikidetza komunitarioa eta gizarte-kohesioa ere kontuan hartuta.

Prebentzioak esan nahi du gertutik lan egin behar dela herritarrekin, auzo-elkarteekin eta auzo-erakundeekin, bitartekaritza, elkarrekiko errespetua eta lankidetzaren sustatuz. Sare horiei esker, gertu-gertutik ezagutu daiteke auzoen errealitatea, eta bizikidetza-arazo posibleak hauteman daitezke.

6

Segurtasunaren arloko lana, beraz, kaleak patruilatze edo delituak ikertze harago doa. Helburua da gizarteko eragileekin harreman-sare bat eraikitzea, konfiantza sortzea eta arrisku-egoerak prebenitzea. Era berean, espazio publikoak seguruak eta irisgarriak direla bermatu behar da, herritarrek espazio horietan eguneko edozein ordutan lasai moldatzeko aukera izan dezaten. Ikuspegi integral horren barruan sartzen dira, gainera, larrialdiei aurre egitea, arriskuen ebaluazioa eta prebentzioa eta Babes Zibila. Elementu horiek guztiak elkarren artean lotuta daude eta hiri seguruago bat eraikitzen laguntzen dute.

Illo horretan, bizikidetza komunitarioa eta gizarte-kohesioa segurtasunaren funtsezko ardatzak dira. Kolektibo zaurgarrien babesa ere funtsezkoa da. Auzo-elkarteek eta auzotarren erakundeek funtsezko zeregina dute hemen, hiriko bizikidetzaren eta gizarte-kohesioaren benetako termometro gisa jarduten baitute.

Justizia, gizartearen errealitatearen isla

Probintzia Auzitegiaren jarduerak, probintziako antolamendu judizialaren gailurrean dagoen kide anitzeko organoak, ikuspegi pribilegiatua eskaintzen du Donostiako segurtasuna eta gizarte-errealitatea aztertze. Auzitegien jardueraren bidez, hiri markatu duten fenomeno sozial eta ekonomiko nagusien bilakaera identifika daiteke, eta aldaketa horiek herritarren bizitzan nola eragin duten uler daiteke.

Adibidez, Donostian, partikularren arteko gatazkak garai bakoitzeko inguruabar ekonomiko eta sozialen isla dira neurri batean. 1980ko eta 1990eko hamarkadetako industria-birmoldaketa

garaian, bai eta krisialdi ekonomikoko ondorengo aldietan ere, kopuru-erreklamazioek eta utzarazpen-prozeduren kopuruak gora egin zuten. Aurrerago, bilakaera ekonomikoaren ondorioak hipoteka-maileguen, zoru-klausulen eta finantza-produktu jakin batzuen ondoriozko gatazketan ere islatu ziren, bai partikularren artean, bai enpresa-eremuan. Azken batean, errealitate horrek ematen duen ikuspegiaren arabera, krisi ekonomikoek eragina izan dute eta izaten jarraitzen dute gizarteko hainbat sektoretan.

Bestalde, Familia Zuzenbideko prozedurek aukera ematen dute familia-eredu tradizionaletik familia-egituren eta pertsonen arteko harreman-moduen aniztasun handiago baterantz izandako bilakaera behatzeko. Eremu horretan, gatazkak auzibidetik kanpo konpontzeko mekanismoen garapena ere nabarmentzen da, hala nola familia-bitartekaritza, Euskal Autonomia Erkidegoan 1/2008 Legeak arautua. Tresna horiek aukera ematen dute, besteak beste, ezkontza-krisiei edo hausturei heltzeko, ingurune judizialarekin alderatuta elkarrizketarako joera handiagoa duen eta hain aurkakoa ez den ingurune batean, eta erraztu egiten dute alderdiek akordioak lortzea, ondoren, agintaritza judizialak horiek baliozkotu ahal izateko.

Hala ere, jurisdikzio penalak du garrantzi eta eragin handiena hiriaren errealitatean, arau-hauste penalekin eta delituekin lotutako guztia jorratzen baitu. Azterketa bi ikuspegitatik egin daiteke: alde batetik, egindako delitu motak kontuan hartuta, eta, bestetik, delitu horiek egiten dituztenen ezaugarriak kontuan hartuta.

Delituen bilakaera eta herritarren segurtasuna

Delitu motak kontuan hartuta, sailkapen erraz bat egin dezakegu. Alde batetik, ondarearen aurkako delituak daude, hala nola lapurretak, ebasketak edo iruzurrak, ondasunak eta baliabide ekonomikoak babestearekin lotutakoak. Bestetik, pertsonen aurkako delituak daude, besteak beste lesioak, sexu-erasoak, homizidioak eta hilketak. Sailkapen horri droga-trafikoarekin lotutako delituak ere gehitu behar zaizkio, herritarren segurtasunean zuzeneko eragina dutelako.

Delitu-kasuistikak bilakaera esanguratsua izan du. Aurreko hamarkadetan, ondarearen aurkako delituak droga-mendekotasunarekin lotuta zeuden maiz, bereziki heroinaren kontsumoarekin, eta pertsonen aurkako delituek eta desordena publikoek ere presentzia handia zuten.

Denborak aurrera egin ahala, aldaketak gertatu dira delitu-tipologietan eta horien tratamendu juridikoan. Nabarmentzekoa da emakumeen aurkako indarkeriaren arloko epaitegiak sortu direla, astungarriak ere kontuan hartzen hasi direla, genero-indarkeriarekin lotutako figura espezifikoak txertatu direla, eta epaimahai bidezko prozedura berreskuratu dela.

Delitu-tipologia nagusiak, oro har, egonkor mantendu dira. Aldaketarik esanguratsuena delituen erantzuleen profileen eta jatorrian gertatu da, gaur egun jatorri-aniztasun handiagoa baitago. Errealitate hori jarduera judizialean ere islatzen da, itzulpen-zerbitzuak ohikoak baitira, baita delitu arruntengatiko prozeduretan ere.

Era berean, Interneten eta sare sozialen hedapenak delitu-modalitate berriak agertzea eta lehendik zeudenak ingurune digitalera egokitzea eragin du. Ondarearen aurkako delituen artean,

iruzur informatikoak nabarmentzen dira, hala nola phishinga eta Man-in-the-Middle teknikak, gero eta sofistikatuagoak eta enpresa-eremura zuzendutakoak.

Pertsonen aurkako delituetan, bitarteko digitalen erabilerak jarduteko modu berriak sortu ditu, eta horiek bereziki kezkagarriak dira biktimak adingabeak direnean. Horien artean, child grooming izenekoak da aipagarria: adingabeak Internet bidez erakartzen dira sexu-helburuetarako edo irudiak, informazioa edo topaketak lortzeko.

Ingurune digitalarekin lotutako beste jokabide batzuek ere garrantzi berezia hartu dute, hala nola ziberjazarpenak eta haurren sexu-esplotaziorako materialaren hedapenak. Era berean, gailu mugikorrek eta aplikazioak kontrolatzeko eta zelatatzekeo tresna gisa erabiltzen dira genero-indarkeriako egoeretan. Genero-indarkeriaren aurkako babes integraleko esparru espezifiko bat indarrean dagoenez, tratu txarrekin lotutako prozedura judizialak (noizbehinkakoak zein ohikoak) nabarmen areagotu dira, bai eta babes-aginduen eskaerak eta jarraipen-gailu elektronikoen erabilera ere. Hala ere, indarkeria-modu larrienek, hala nola feminizidioek, bilakaera egonkorragoa izan dute, igoera esanguratsurik gabe. Salaketen gorakada hori genero-indarkeriarekiko kontzientziazio sozial handiagoaren eta jokabide horiek identifikatzeko eta salatzekeo prestasun handiagoaren adierazle ere bada. Bilakaera hori gizarteko hainbat sektore eta kolektibotan ikusten da, lehen mota horretako egoerak eremu pribatuan neurri handiagoan mantentzen zitzutenetan barne.

8

Horrek guztiak gizartearen gero eta aniztasun eta aniztasun handiagoa islatzen du, eta, aldi berean, erronka berriak planteatzen ditu prebentzioaren, kontzientziazioaren eta integrazioaren arloan. Testuinguru horretan, funtsezkoa da jokabide jakin batzuen larritasunari buruzko informazioa eta sentsibilizazioa indartzea, bai eta babes- eta salaketa-mekanismoetarako sarbidea erraztea ere. Bestalde, delitu-jokabide arrazista eta xenofoboak agertu dira, eta horiek ere delinkuentziak gaur egungo gizartean izan duen bilakaeraren beste adierazpen bat dira.

Azkenik, ondarearen aurkako delituen errepikapena nabarmentzen da, bereziki garrantzi apalagoko arau-haustekak, hala nola lapurreta txikiak eta ebasketak, bai eta okupazioaren fenomenoak ere. Horrez gain, gero eta kezka handiagoa dago espazio publikoetan arma zuriak daudelako, eta horrek segurtasunik ezaren sentazio eta alarma sozial handiagoa eragin du, batez ere toki-eremuan.

Kezka horiek, hasiera batean, toki-administrazioetara eraman ohi dira, eta haiek zeregin garrantzitsua izan dute haiek identifikatu eta errebindikatzeko orduan. Jokabide horiekin lotutako segurtasunik ezaren pertzepzio gero eta handiagoak, halaber, lege-esparruan aldaketak eta erreformak bultzatzen lagundu du.

Esparru juridikoa segurtasun-erronka berrien aurrean

Toki-erakundeek kezkak, hain zuzen ere garrantzi txikiagoko delitu jakin batzuen gorakadaren aurrean, esparru juridikoaren erreformak bultzatu ditu. Testuinguru horretan, 1/2026 Lege

Organikoak aldaketak egin ditu Zigor Kodean, eta, horien artean, berrerortze anizkoitzaren erregulazioa nabarmentzen da.

Berrerortze anizkoitza dagoeneko jasota zegoen delitu jakin batzuetarako, hala nola ebasketetarako eta lapurretetarako, baina faktore hori delitu arinei aplikatzeak jurisprudentzia-interpretazio desberdinak eragin zituen. Erreformaren helburua da aplikazio-irizpideak bateratzea eta zigorra astuntzeko kasuak zehaztasun handiagoz mugatzea.

Oro har, berrerortze anizkoitza honako hau da: izaera bereko delituak behin eta berriz egitea. Erreformatik irizpide gisa ezartzen du astuntzea aplikatu ahal izango dela gutxienez izaera bereko hiru deliturengatik kondena irmoa dagoenean, eta, horrela, erantzun penala indartu egingo da behin eta berriz egindako delitu-portaera jakin batzuen aurrean.

Berrerortze anizkoitza aplikatzeko, hiru baldintza bete behar dira modu metagarrian: gutxienez hiru kondena irmo egotea, delituak izaera berekoak izatea eta kondena horiek betearazpenekoak izatea, hau da, errekurritu ezin izatea.

Garrantzitsua da polizia-aurrekariak eta aurrekari penalak bereiztea. Berrerortze anizkoitza zigor penal irmoetan soilik oinarritu daiteke, ez jarduketa edo aurrekari polizialean. Eskakizun horrek segurtasun juridikoaren eta berme prozesalen printzipioei erantzuten die; izan ere, defentsa-eskubidearen berme guztiak dituen prozedura judizial baten ondoren emandako kondena irmo bat dagoenean soilik aplika daiteke zigorraren astuntzea.

Berrerortze anizkoitzari dagokionez, lurraldetik kanporatzea, batzuetan, atzeritarrek egindako delitu jakin batzuen aurrean eman daitekeen erantzun gisa planteatzen da. Hala ere, bereizi egin behar dira delitu bat egiteari lotutako kanporatze penala eta beste kasu batzuei dagokien kanporatze administratiboa.

Kanporatze penalak ez du automatikoki funtzionatzen; aitzitik, ezarritako zigorraren arabera legez ezarritako betekizun eta baldintzen mende dago. Gainera, hura aplikatzeko, pertsonak behar bezala identifikatuta egon behar du, bere nazionalitatea zehaztu behar da, eta xede-herrialdeak pertsona nazional gisa aitortu behar du eta hura itzultzea onartu behar du. Beraz, neurri hori gauzatu ahal izateko, hainbat baldintza juridiko eta administratibo bete behar dira.

Bestalde, Zigor Kodearen erreformatik tokiko eremutik planteatutako kezkei lotutako beste neurri garrantzitsu batzuk jasotzen ditu. Alde batetik, zabaldu egiten da toki-erakundeek prozedura penal jakin batzuetan esku hartzeko duten aukera, bereziki bizikidetzari eta herritarren segurtasunari eragiten dieten garrantzi apalagoko delituen kasuan. Era berean, larriagotu egiten dira nekazaritza-instalazioetan egindako lapurreta jakin batzuegatiko zigorrak, landa-eremuan dagoen kezkari erantzunez.

Azkenik, erreformatik berariazko tipo penal bat jasotzen du telefono mugikorren lapurretetarako, kontuan hartuta gaur egun zenbat informazio eta datu pertsonal, finantzario eta zerbitzuetara

sartzeko beste zenbat datu gordetzen diren gailu horietan. Babes berezi horrek zigor-esparru zorrotzagoa dakar, hiru urteko espetxealdira irits daitezkeen zigorrekin.

Indartu nahi den beste tresna bat epaiketa azkarrak dira, bereziki eraginkorrak ageri-ageriko delituetan, zeinetan ikertutako pertsona berehala jartzen den epailearen esku. Hala ere, benetan aplikatzeko, nahikoa giza baliabide eta baliabide material behar dira.

Illo horretan, erreformak aurreikusten du aldi baterako atxikipeneko epaileak jartzea 100.000 biztanletik gorako udalerri jakin batzuetan, errefortzu gisa, organo judizialen erantzun-gaitasuna hobetzeko helburuarekin. Hala ere, prozeduretan inplikaturako pertsonen jatorriak askotarikoak direnez, epaitu aurretik behar bezala identifikatzen direla bermatu behar da. Hori dela eta, prozedurak arintzea bateragarria izan behar da eskubide prozesalak behar bezala identifikatzen eta errespetatzen direla ziurtatzeko beharrezkoak diren bermeekin.

Herritarren segurtasunaren eremuan, higiezin okupazioa segurtasun-pertzepzioan eragina duen faktore gisa finkatu da. Hasiera batean fenomeno horrek hondar-izaera bazuen ere, eta 1995ean Zigor Kodean txertatu bazen ere, haren intzidentzia nabarmen handitu da 2020tik aurrera.

Aldaketa hori erantzun judizialean ere islatu da. Gaur egun, okupazio baketsu eta indarkeriarik gabekoetan ere —delitu arin gisa tipifikatuta daude—, kautelazko neurriak har daitezke okupazioak babestutako beste ondasun juridiko batzuei eragiten dienean edo haiek arriskuan jartzen dituenean.

10

Jarduketa- eta prebentzio-ildoak

Segurtasuna ikuspegi integral batetik ulertu behar da, segurtasun penaletik haratago doana eta bizikidetza, espazio publikoen erabilera segurua eta diskriminazio- eta bazterketa-egoeren aurreko babesa barne hartzen dituen.

Zigor Kodearen erantzuna legezkotasun- eta tipikotasun-printzipioek mugatzen dute, eta, beraz, berariaz delitutzat jotzen diren jokabideen aurrean soilik jarduten du. Prebentzioa eta segurtasun-neurriak beste jarduera-eremu batzuei ere badagozkie. Erantzun penalak disuasio- eta prebentzio-funtzioak ditu xede, bai orokorrak, bai berrerortzea saihestera bideratuak, eta kondenatuak birgizarteratzeko helburua du, Konstituzioaren 25. artikuluaaren arabera.

Segurtasun objektiboari dagokionez, datu eta adierazle egiaztagarrietan oinarritu behar da azterketa. Donostiako barruti judizialean, 2023arekin alderatuta, 2024an gora egin zuten jarduketa judizialek eta, ondoren, antzeko mailetara edo maila apalagoetara itzuli ziren 2025ean. Gorakada hori datu objektibo bat da, baina horren arrazoiak zehazteko beste faktore batzuk aztertu beharko lirateke, hala nola bilakaera demografikoa, delitu-patroien aldaketak, gizarte-bazterketako egoerak edo jokabide jakin batzuen eragina.

Beraz, beharrezkoa da honako hauek ongi bereiztea: datuetan oinarritutako segurtasunik eza, objektiboa, batetik; eta segurtasunik ezaren pertzepzio subjektiboa, bestetik. Pertzepzio hori hainbat faktorek baldintzatu dezakete, eta ez du beti delinkuentziaren bilakaera zuzenean islatzen. Delinkuentziari buruzko datu objektiboen bilakaeraren eta herritarren segurtasun-pertzepzioaren arteko korrespondentzia egokia bermatu behar da. Bi errealitateen arteko desberdintasun esanguratsuek egoeraren pertzepzio distortsionatua eragin dezakete, eta gizarte-kohesio, diskriminazio edo xenofobia arazoak erraztu.

Horregatik, funtsezkoa da herritarrei ematen zaien informazioa eta komunikazioa hobetzea, segurtasun-pertzepzioa datu objektiboetan oinarritu dadin eta errealitatearen balorazio egokia egin dadin.

Herritarren segurtasunaren pertzepzioa hobetzeko, komenigarria da herritarrek parte hartzeko mekanismoak indartzea, parte hartzeko prozesuen, komunikazio-kanalen edo iradokizun-postontzien bidez, era horretan, delituak non egiten diren edo segurtasunik ezaren pertzepzio handiena non dagoen identifikatu ahal izateko. Informazio horrek aukera emango luke kezka handieneko eremuak modu goiztiarrean detektatzeko, herritarren pertzepzioa datu objektiboekin alderatzeko eta ingurune bakoitzaren beharretara egokitutako prebentzio-planak eta -jarduerak diseinatzeko.

Genero-indarkeriaren arloan, beharrezkoa da kolektibo guztiei zuzendutako prebentzio- eta kontzientziazio-jarduerak indartzea, bereziki gazteei zuzendutakoak. Ekintza horiek komunikazio-kanaletara eta adierazpen-moduetara egokitu behar dira, berehalako mezularitzako aplikazioen eta sare sozialen erabileran arreta berezia jarritz. Garrantzitsua da bikote-harremanen barruko kontrol- eta jazarpen-jokabideei buruz sentsibilizatzea, bai eta jokabide horiek indarkeria-modu larriagoetarantz izan dezaketen bilakaerari buruz ere. Arlo horretan, ikastetxeetan garatutako hezkuntza- eta sentsibilizazio-programak garrantzi bereziko prebentzio-tresna dira.

Okupazioari dagokionez, erantzun juridikoak higieztatu utzaraztea aurreikusten du, baina behin eta berriz errepikatzen diren kasuak jarduketa osagarriak eskatzen dituzten gizarte-arazoekin lotuta egon daitezke. Horregatik, erantzunak honako hauek konbinatu behar ditu: neurri juridikoak alde batetik, eta bazterkeriaren prebentziora zein gizarte-kohesioa indartzera bideratutako gizarte-politikak, bestetik.

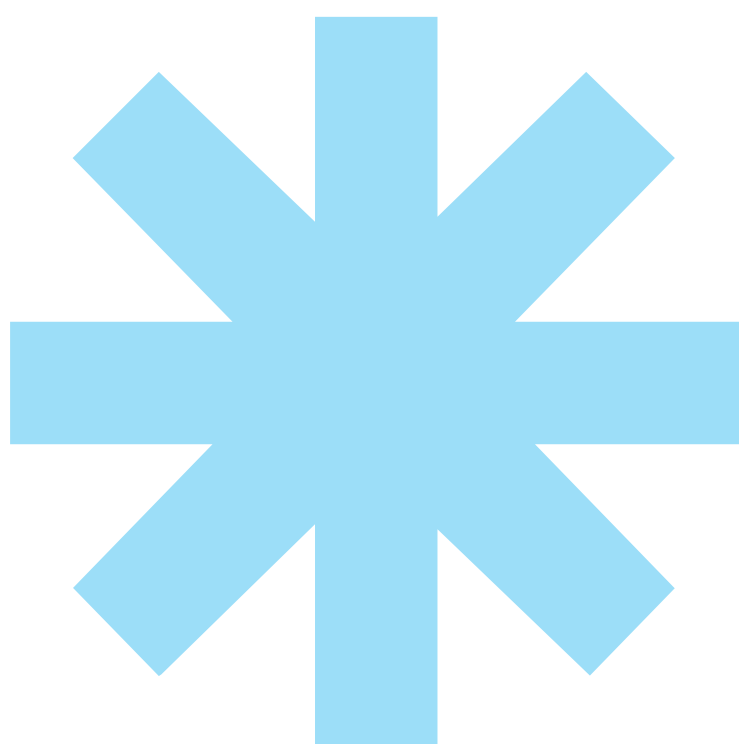
Berrerortze anizkoitzari eta toki-erakundeek zigor-arloko prozeduretan duten parte-hartzeari dagokionez, 2026an egindako erreformen aplikazioa eta eraginkortasuna ebaluatu beharko dira, eta epe ertainean izango duten eragina baloratu.

Arma zurien presentziari buruzko kezkaren aurrean, bereziki gazteen artean, komenigarria da arma horiek erabiltzearen arriskuei eta ondorioei buruzko sentsibilizazio-kanpainak indartzea, bereziki alkoholaren eta beste substantzia batzuen kontsumoari lotutako aisialdi-testuinguruetan. Segurtasunaren ikuskera zabal batetik, delinkuentziari eman beharreko erantzuna ezin da mugatu delitua egin ondorengo jarduketa penalera. Erantzun hori prebentzio-politikekin, sortzen ari diren arazoen detekzio goiztiarrarekin eta gizarte-eremuko jarduerekin osatu behar da, erakundeen

arteko lankidetza eta herritarren parte-hartzea indartuz.

Era berean, garrantzitsua da segurtasun objektiboaren eta segurtasunik ezaren pertzepzioaren arteko orekari eustea, datuetan oinarritutako komunikazioaren bidez, bazterketa-, diskriminazio- edo xenofobia-egoerak saihesten laguntzeko eta gizarte-kohesioa errazteko.

Azkenik, komeni da justizia errestitutiboko mekanismoak indartzea, batez ere delitu arinetan eta gorroto-delituetan, biktimek eta arduradunek kaltea konpontzera, gizarteratzera eta bizikidetza indartzera bideratutako prozesuetan parte har dezaten erraztuz.

Parte-hartzaileek diagnostikoari egindako ekarpenak

Funtsezko ideiak eta etorkizuneko erronkak

Saioan sortutako lantaldeen ekarpenetan oinarrituta identifikatutako funtsezko ideien eta etorkizuneko erronken gaikako laburpena.

Ardatz tematikoa	Diagnostikoa / Funtsezko ideiak	Etorkizuneko erronkak
Segurtasun objektiboa eta pertzepzio subjektiboa	Segurtasunak elementu objektibo bat du, neurgarria, eta elementu subjektibo bat (pertzepzioa), kuantifikaezina; azken hori handitzen denean, bizikidetza-arazoak sortzen dira. Komunikabideek eragin handia dute segurtasuna bizitzeko moduan, eta datuek ez dute beti errealitatea islatzen.	Herritarren pertzepzioari legitimitatea ematea, alarmismoak nagusitzen utzi gabe; herritarren segurtasun-pertzepzioari buruzko datuak biltzeko eta jendea alderdi objektibora hurbiltzeko moduak garatzea; bitarteko eta interes partikularren eraginpean dauden pertzepzioen gainetik, datuak nagusitu daitezten lortzea.
Delituaren kausak, horien ikuspegi juridikoaren aurrean	Zuzenbideak jokabideak aztertzen ditu eta zehapenak aplikatzen ditu legezkotasun-eta tipikotasun-printzipioen arabera, baina ez ditu aztertzen soziologia juridikoari eta beste diziplina batzuei dagozkien kausak. Bi delinkuentzia-mota daude: aldizkakoa (turismoari lotua) eta egiturazkoa (auzoaren berezko ezaugarriei lotua).	Arazoen kausei heltzea, eta ez soilik ondorioei, bereziki pertsona zaurgarrienei dagokienez; analisietan eta politiketan noizbehinkako delinkuentzia eta egiturazko delinkuentzia bereiztea.
Gizarte-zerbitzuen lurralde-kontzentrazioa	Egiako afari solidarioek eta antzeko kasuek erakusten dute zerbitzu horiek auzo bakar batean biltzeak ekitate eta segurtasun falta subjektiboaren pertzepzioa sortzen duela (2024ko urrian afari horiek erretiratu ondoren, delinkuentzia % 18 apaldu zen eremu horretan), nahiz eta benetako arazoa pertsona jakin batzuei lotuta egon, eta ez zerbitzuari berari.	Zerbitzu horiek auzo eta udalerrri mugakideen artean banatzea eta deszentralizatzea, arazoa puntu bakar batean ez kontzentratzeko (hot spot); udal guztiak inplikatzeko, ez hiriburua bakarrik.

Justizia: eguneratzea, arintasuna eta prozesu berriak	Justizia egungo errealitate sozialera eguneratzeko beharra (berrerortze anizkoitza, epaiketa azkarrak); aurrerapenak bitartekotza-eta partaidetza-prozesuen bidez; justiziak arlo digitalerantz eta beste eremu berri batzuetarantz zabaltzen du bere jarduketa-eremua.	Justizia arinagoa lortzea; partaidetza-prozesu iraunkorrak eta biziak sustatzea, ez noizbehinkakoak, gizarte-eragile guztien inplikazioarekin.
Delinkuentzia-modu berriak	Delitu-tipologia berrietara egokitu behar da — ziberjazarpena, phishinga, enpresen aurkako delituak, haur-pornografia—, kaleko ebasketetan oinarritutako ikuspegi tradizionaletik harago doazenak.	Segurtasunaren eta esku-hartze juridikoaren ikuspegia eremu digital berri eta emergenteetara zabaltzea.
Segurtasun integrala eta ingurumen-larrialdiak	Segurtasuna ezin da delitu-faltara mugatu; klima-aldaketak (bero-boladak, DANAK, haizeteak, uretako erreskateak kostaldean) arrisku berriak sortzen ditu, bereziki kolektibo zaurgarrienei eragiten dietenak.	Ingurumenaren eta larrialdien segurtasuna txertatzea hiriko segurtasun-estrategiaren zati integral gisa, delituaren aurreko segurtasunarekin batera.
Alkoholaren eta drogen kontsumoa, eta osasun mentala	Alkoholaren eta drogen kontsumoa egungo gizartearen arazo handienetako bat da, ohitura finkatuak dira eta belaunaldi berrietara pasatzen dira; osasun mentaleko arazoekin batera, jokabide bortitzagoak eta segurtasunik ezaren sentazio handiagoa sortzen dituzte. Gainera, ez da koherentea hiri gisa Jazzaldia gisako ekitaldi publiko handien babesleak alkoholaren kontsumoa sustatzen duten markak izatea.	Alkoholaren eta drogen kontsumoa eta horren ondorioak jorratzea, segurtasun- eta bizikidetzapolitika integralaren zati gisa, gazteengan arreta berezia jarritz; hiriko ekitaldi publikoak alkohol-markekin babestea koherentea den berraztertzea eta babesletza-eredu alternatiboak aztertzea.
Autoritatea, hezkuntza eta bizikidetz	Ikusten da agintaritza-printzipioa murriztu dela, ez soilik poliziarena, baita familiarena, hezkuntzarena eta osasun-esparruarena ere; eguneroko hainbat eremutan, errespetu-galera horrek bizikidetzazaildu egiten du. Arazoaren funtsa hau dela antzeman da: gabeziak daudela, bai, familian, bai eskolan, haurrak balioetan eta bizikidetzan hezteko orduan.	Autoritatearekiko errespetua berreskuratzea eremu guztietan, eta esplizituki apustu egitea bizikidetzan eta balioetan oinarritutako hezkuntzaren alde —familian eta eskolan—, genero-indarkeriaren prebentzioa txiki-txikitatuz lantzea barne.

Desinformazioa eta erakunde sendoak	Desinformazioak, komunikabideen eta interes partikularren eraginez, segurtasun-pertzepzioa desitxuratzen du eta informazio-iturri fidagarrietarako sarbidea zailtzen du.	Erakunde sendoak, hurbilekoak, gardenak eta sinesgarriak indartzea, herritarren identifikazioa eta gizarte-kohesioa sortzeko, eta zintotasuna, hezkuntza eta kultura lantzea, desinformazioari aurre egiteko.
Aldaketa demografikoa eta segurtasun-erronka berriak	Biztanleriaren batez besteko adinak gora egiteak erronka berriak ekarriko ditu segurtasunaren arloan; erronka horiek ez daude guztiz identifikatuta oraindik.	Segurtasun- eta bizikidetza-politikan hiriko biztanleriaren zahartze progresiboari aurrea hartzea eta politika horiek errealitate horren arabera egokitzea.
Turismoa eta bizikidetza	Gipuzkoako eskualde—mailako azterlan baten arabera, beste eremu batzuetan bizikidetza-arazo nagusia magrebtar gazteek sortzen duten arren, Donostian eta Zarautzen turismoak eragiten dio gehien bizikidetzari.	Turismoak herritarren bizikidetzan duen eragina berariaz jorratzea, segurtasunaren eta gizarte-kohesioaren estrategia integralaren barruan.
Gizarte-kohesioa: etxebizitza, enplegua eta gizarteratzea	Gizarte-kohesioan eragina dute, halaber, kolektibo jakin batzuen etxebizitzak, enpleguak eta gizarteratzeko zailtasunak, delitu-alderdietatik harago.	Topagune komunitarioak sortzea, elkarrekiko zaintzaren kultura sustatzea, eta etxebizitza, enplegua eta gizarteratzea modu integralean lantzea, kohesioa indartzeko.
Artikulazio instituzionala eta sareko lana	Segurtasunaren konplexutasunaren ondorioz, erakunde bakar batek ere —Justiziak, Poliziak, Gizarte Zerbitzuek, Hezkuntzak — ezin dio gai horri banaka eta modu isolatuan heldu.	Erakundeen eta esparruen arteko lankidetzaren sare egonkor bat sortzea, zeharkako artikulazio handiagoarekin; Administrazio Zuzenbidea ere indartzea, esku-hartze sozialerako tresna gisa, ez soilik arlo penalean.
Prebentzioa eta ezagutza konparatua	Geografikoki eta historikoki, ez dago daturik irtenbiderik onenak diseinatzeko; Europako eta Latinoamerikako beste hiri batzuetan prebentzioari buruzko ezagutza metatua dago, baina erreferentzia bereberei begiratzeko joera dago beti.	Segurtasunaren paradigma prebentziora eta babesera aldatzea, ez zigorrera soilik; beste lurralde batzuetako ikerketa eta esperientziak aprobetxatzea, inkestak, focus groupak eta funtsezko informatzaileei egindako elkarrizketak barne.

Ondorio horiek Nazioarteko Kultura, Nortasuna eta Posizionamendua taldea osatzen duten pertsonek egindako ekarpenak laburbiltzen dituzte, eta saioan eratutako lantaldeetan izandako eztabaidetan oinarrituta egin dira.

Ilido horretan, saioaren ondorioak bat datoz segurtasunaren kontzeptua zabalitzeko beharrarekin, delinkuentzia eta erantzun hertsatzailean soilik oinarritutako begiradaz haraindian. Segurtasuna, bizikidetza eta gizarte-kohesioa estuki lotuta daude, eta ikuspegi integral batetik heldu behar zaie, delituak gizarte-errealitate jakin batzuen adierazgarri ere badirela ulertuta.

Horretarako, etorkizuneko hiriak segurtasuna behar du, bai dimentsio prebentiboa eta babeslea, bai dimentsio hertsatzailea barne hartuko dituen.

Ikuspegi horrek kontuan hartu behar ditu gizarte-eraldaketa sakonak, hain zuzen ere globalizazioaren eta abiadura handian aldatzen den errealitatearen ondorioz sortzen direnak. Identitateen aniztasunak eta eraldaketak, bai eta kontsumoekin, sare sozialekin eta aisialdiarekin lotutako dinamika berriei ere, erronkak planteatzen dizkiete, batzuetan, egokitzeko gaitasun motelagoa duten erakundeei. Beraz, beharrezkotzat jotzen da erantzun arinago eta koordinatuagoetarantz aurrera egitea.

Era berean, prebentzioa indartzearen garrantzia azpimarratzen da, bereziki familia- eta hezkuntza-eremutik, egungo azkartasunaren eta berehalakotasunaren aurrean autoritatea, espiritu kritikoa eta hausnarketarako espazioak sustatuz. Era berean, aisialdiari eta kontsumo jakin batzuen normalizazioari lotutako inkoherentzia instituzional eta sozial jakin batzuk berrikusi behar direla adierazten da, bereziki alkoholari dagokionez; izan ere, alkoholaren presentzia eta sustapena aisialdiari lotutako elementu gisa agerian geratzen da, adibidez, Jazzaldia bezalako ekitaldien babesle gisa duen eginkizunean.

Funtsezko beste elementu bat herritarren erantzukidetasunaren kontzeptua da. Gizarte seguru, integratu eta kohesionatua eraikitzea ezin zaie erakundeei bakarrik egotzi; aitzitik, bizikidetzarekin konprometitutako eta beren erantzukizun-zatia beren gain hartzeko prest dauden herritarrak behar dituzte, baita ingurune hurbilean eragozpenak edo gatazkak sor ditzaketen egoeren aurrean ere.

Norabide horretan aurrera egiteko, funtsezkoa da erakundeen eta zuzendaritzen arteko koordinazioa hobetzea, bai udal-eremuan, bai beste erakunde batzuekin, eta koordinazio hori eraginkorra eta kanpotik ikusteko modukoa izatea lortzea. Era berean, segurtasunari buruzko datu objektibo eta integralak izateko beharra planteatzen da, informazio judiziala eta delitu-informazioa ez ezik, aldagai soziologiko eta soziodemografikoak ere txertatuz, auzo eta hiri bakoitzeko errealitateak hobeto ulertu ahal izateko.

Azken batean, ekarpenen arabera, segurtasunaren ikuspegi integrala dago, ondorioei erantzutera ez ezik, haien kausak ulertzera eta horiei heltzera ere bideratua. Horrek esan nahi du aurrera egin behar dela prebentzioa, babesa, bizikidetza, gizarte-kohesioa, erantzukidetasuna eta erakundeen koordinazioa uztartzen dituzten politiketarako bidean, betiere eraldatzen ari den gizarte batera egokituta.

01 /

**SEGURTASUNA,
BIZIKIDETZA ETA
GIZARTE-KOHESIOA**

DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN

www.donostia.eus/donostiarra2040